

Pauluse Kiri

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku Tartu Pauluse koguduse kuukiri.



Kaks uut vöormündrit

Täna, 4. oktoobril, mil võime pidada Tartu Pauluse kiriku 103. aastapäeva ja külalisena jutlustab meie keskel Saku koguduse abiõpetaja **Magne Mölster**, seame ametisse kaks uut vöormündrit, kelleks on **Eino Poltan** ja **Paul Austin**. Mõlemad mehed on ustavad kirikulised meie koguduse liikmete seast.

Vöormündri ülesanne on tervitada kirikusse saabujaid, helistada kelli, süüdata küünlaid, asetada tahvlitele laulunumbrid, valvata korda, vajadusel aidata õpetajat jumalateenistuse läbiviimisel ja olla oma eluga kristlikuks eeskujuks kogudusele.

Palju õnne! Te hoiate käes kuukirja sajandat numbrit

Tartu Pauluse koguduse kuukiri alustas ilmumist 2011. aasta jaanuaris. Mõtte kuukirja välja anda algatasid koguduse liikmed Liina ja Fred Raju. Kaua aega Liina ise ka toimetas kuukirja, esialgu ka kujundas. Fred on teinud enamiku kuukirjas ilmunud intervjuudest. Südamlik tänu nii Liinale kui Fredile suure töö eest, mis on tehtud! Kui Jumal lubab ja elame, ilmub kuukiri ka edaspidi iga kuu esimesel pühapäeval, välja arvatud juulis ja augustis.

Peapiiskop külastas Tartu vaimulikke

Piiskop Joel Luhametsa kutsel viibis peapiiskop Urmas Viilma 24.-25. septembril koos abikaasaga Tartus. Reede hommikul tutvus ta Pauluse kirikuga ja siin tehtava tööga. Ühisel palvusel osalesid nii koguduse töötajad kui lastehoiu lapsed. Seejärel kuulas peapiiskop vaimulike rõõme ja muresid.



Noortejuht endi seast

27. septembril andis Tartu Pauluse koguduse noortejuht **Robert Bunder** teatepulga **Eliise Raudmetsale**.

„Mul on hea meel, et vastutuse võtab inimene, kes ise selle töö keskel on kasvanud,“ ütles Robert, kui oli tööjärje üle andnud.

18-aastane Eliise Raudmets on Tartu Pauluse kirikus tegutsenud terve elu. 11 aastat käis ta pühapäevakoolis ning osales seejärel aktiivselt noortetöös. Hetkel täiendab ta oma teadmisi ja oskusi EELK noorte Piibli- ja misjonikursusel Põltsamaal. Leeris käis ta 2019. aasta kevadel, ikka Tartu Pauluse koguduses.

Eliise on rõõmsameelne ja entusiastlik noor, kes õpib gümnaasiumi lõpuklassis. Vabal ajal mängib kitarri ja tegeleb rahvatantsuga.

Pauluse noortepäevad (25.-27. sept) olid tänavu väiksema osavõtjate hulgaga, kuna koroonapandeemia tõttu ei saanud külalised Lätist ja Soomest Tartusse tulla. Noortepäevad korraldas veel Robert, kuid edasne noortetöö Pauluse kirikus on juba Eliise vedada.

Robert Bunder täitis noortejuhi ülesandeid neli aastat alates 2. oktoobrist 2016. Praegu õpib ta usuteadust ning valmistub vaimuliku ametiks.

Piiblikool alustas

21. septembril alustas Tartu Pastoraadis tööd piiblikool, mis ühe õppeaasta jooksul annab ülevaate Piibli sisust, kesksetest sündmustest ja tegelastest ning peamistest õpetustest. Õppetöö on tasuline. Kuna Pastoraadi saalis on 80 istekohta, seab see piiri osavõtjate arvule. Korraldajate rõõmuks registreeruski piiblikooli umbes selline arv inimesi.

„Koguduse lugu“

10. septembril algas Pereraadios uus saatesari „Koguduse lugu“. Õpetaja Kristjan Luhamets tutvustab EELK koguduste ajalugu. Saade on eetris neljapäeval kell 10:45, 17:15 ja 23:15 ning on ka järelkuulataav. 8. oktoobril on teemaks Tartu Peetri, 15. oktoobril Tartu Pauluse, 22. oktoobril Otepää, 29. oktoobril Kambja ja 5. novembril Kanepi kogudus.

Marika Švedko: Jumal tunneb

Tartu Pauluse lastehoiu õpetajal ja koguduse juhatuse liikmel Marika Švedkol saab varsti kümne aastat leeripäevast. Ta küsib, miks ta juba palju varem pole kirikusse tulnud. Ent nüüd on ta siin kogu perega.

Milline oli sinu lapsepõlvkodu?

Olen sündinud ja üles kasvanud Tapa linnas. Isa oli lendur ja ema koduperenaine. Mainin veel, et isa oli rahvuselt ukrainlane, ema eestlane. Mul on ka vanem õde. Meil oli sõbralik, kokkuhoidev perekond. Palju suhtlesime oma eestlastest sugulastega. Väga meeldis nendega kokku saada vanaema ja vanaisa talus Tapa lähedal. Vanaema oli pärit usklikust perekonnast, tema vanaisa oli Ambla koguduses kirikuvanem. Vanaemas oli vaatamata raskele elule säilinud palju hellust. Mäletan teda Piiblit lugemas – see oli vana, suur ja ilus raamat. Mina ise seda lugeda ei osanud, gooti kiri tundus nii keeruline. Mul oli väga õnnelik lapsepõlv. Käisime vanematega palju reisimas. See koosolemise aeg jättis kõige erilisemad ja tugevamad muljed.

Milline on Sinu perekond täna?

Minu enda lapsed on kõik Jumala lapsed, mille üle mul on hea meel. Tänu Jumalale! Tütar Nelli õppis hingehoidjaks, poeg Timo on kirikuõpetaja. Mul on kuus lapselast, kes kasvavad kõik suures armastuses ja Jumala juuresolekul.

Mida tähendab Sulle teadmine, et Sinu poeg on kirikuõpetaja?

Olen Jumalale tänulik, et Timo on oma elus valinud õige tee ja tegeleb kõige tähtsama asjaga, Jumala Sõna kuulutamise ja õpetamisega. Kui mul jääb Piiblis või kirikus midagi selgusetuks, on Timo esimene, kelle käest järele uurin. Ta oskab alati selgitada.

Kuidas jõudsid Jumala ja kiriku juurde?

Vaadates tagasi lapsepõlve aegadesse saan aru, et Jumal on mind imeliselt juhtinud. Kõige jõulisemad mälestused on mul Petseri ja Kuremäe kloostrite külastamisest. Mõtlesin munkade ja nunnade peale ning küsisin: kuidas ja miks nad on nii õnnelikud? Kes annab neile nii palju jõudu? Nende silmad vaatasid minust



läbi. Oli selline tunne, et nad mõistavad meid palju rohkem, kui me arvame.

Juba üsna varakult mõtlesin elu tähenduse üle: milleks inimesed üldse elavad? Kas selleks, et pärast lihtsalt surra? See tundus juba siis nii mõttetu. Ka isa arutles selle üle, et universum on ikkagi kellegi poolt loodud ning et Piibel on tarkuse raamat. Need ja paljud teised hetked lapsepõlvest ongi otsekui hinge külvatud seemnekesed, mis hiljem hakkasid kasvama. Külaskäigud kloostriisse, sugulaste kiriklikud matused, kus sai kuulata kirikuõpetaja kõnet, samuti kirikuõpetaja ise, keda kõik väga austasid. Kõik need killud üheskoos viisidki minu mõtted Jumala olemasolu juurde.

Kui oli 1990. aastate ristimisbuum, tahtis ka meie pere ristitud saada, aga ei osanud kuskile pöörduda, ei julgenud ka. Tagantjärele arvan, et see oligi Jumala juhtimine. Jumalal oli meie perega oma plaan. Esimesena tuli Pauluse kiriku leerikooli tütar Nelli. Ta oli siis 14-aastane. Palju aastaid möödus, mina jäin leseks ning siis pöördusime kõik kirikusse. See

aeg ei olnud raske, Jumal hoidis meid imeliselt. Lihtsalt oli mingi tung. Oli suur soov Jumala Sõna järele. Usk andis suure elumõtte. Nagu mingi suur pusle sai kokku.

Mida tähendab Sinu jaoks kristlik usk?

Elu mõte on igavese elu pärimine. See pole kerge teekond, vaid kasvamine koos Jeesuse Kristusega. Elu on palju kergem, kui tead, et sinu kõrval on Jeesus, kes sind igal hetkel kaitseb ja aitab. Mina loodan väga Jumala, Püha Vaimu ja Jeesuse peale. Peame püüdma olla nagu Jeesus. See on raske, aga püüdma peab. Kõik, mis me teeme, peame tegema justkui Jeesuse jaoks. Peame tänama Jumalat iga päeva eest, mille Ta meile kingib. Tänama ka selle eest, mis meie arvates ei ole hea. Jumal teab paremini, meil tuleb Teda usaldada kõiges. Mina tunnen Jumala juhtimist ja hoidmist igapäevases elus väga. Ma ei oska seda seletada. See on mingi sisemine hääl, mis mind juhib. See ei ole lihtsalt intuitsioon, see on midagi rohkemat. Kui tekivad mingid küsimused, saan neile üsna kiiresti vastused.

meid südame põhjani

Sa töötad koguduse lastehoius, palun räägi sellest.

Olen lõpetanud Tartu Ülikooli majandusteaduskonna ja töötanud suurema osa oma elust majandusvaldkonnas. Kümme aastat tagasi otsustasin ametit vahetada ja ümber õppida. Nii saigi minust lasteaija õpetaja. Pauluse kiriku lastehoius püüan lastele muuhulgas õpetada märkama Jumala häält. Minu rühmas on 4- kuni 7-aastased lapsed ja mulle tundub, et nemad saavad juba väga hästi sellest aru. Mul on hea meel, et saan lastele Jumalast rääkida nii palju kui soovin. Lapsed on tänuväärset kuulajaid. Töö lastega on minu jaoks loomingu- ja huvitav. Nalja saab iga päev!

Kas sa oled oma elus kogenud mõnda erilist palvevastust või

Jumala juhtimist?

Märkan Jumala juhtimist eelkõige just tavalistes olukordades. Näiteks valmistamisel lastele ette hommikuringi, aga peas ei ole ühtegi head mõtet. Palvetan, et Jumala annaks tarkust, vaatan raamatuid ja materjale – ja näe, ongi lahendus käes! Ükskord juhtus mul linnas ülekäigurajal selline lugu. Roheline tuli süttis ja ma hakkasin üle tee minema. Korraga võttis keegi mu õlast kinni ja hoidis mind tagasi. Ehmatasin ja märkasin, et teed mööda läheneb väga suurel kiirusel politseiauto, vilkurid peal, aga muidu täiesti hääletu. Sain aru, et oleks võinud juhtuda õnnetus. Vaatasin siis üle öla ja tahtsin oma hoiatajat tänada, aga kedagi polnud! Sain aru, et Jumal ise pani oma käe minu õlale!

Mida ütleksid teistele kristlastele julgustuseks?

Teistele kristlastele ütleksin, et Jumalat tuleb usaldada kõikides asjades. Me kõik sõltume Tema armust. Peame Jumalale siiralt lootma, sest Tema on ainuke, kes tunneb meid südame põhjani.

Milline Piibli raamat või kirjakoht Sind kõige rohkem kõnetab?

Peaaegu iga oma lemmikuks Õpetus-sõnu. Kui tahan mõtteid paika saada, loen neid. Väga meeldib mulle ka Mt 11:28, kus Jeesus ütleb: „*Tulge minu juurde kõik, kes olete väsinud ja koormatud, ja mina annan teile hingamist!*” Meie kõik vajame Jumalat!

Küsimusi esitas Marek Roots

Pauluse raamatupood soovitab: Tapio Puolimatka sõnum perekonnast

Soome kasvatusteadlase ja filosoofi Tapio Puolimatka (s. 1953) sulest on eesti keelde tõlgitud kaks raamatut: „Seksuaalrevolutsioon. Perekonna ja kultuuri kokkuvarisemine“ (2019) ja „Ühiskondlik eksperiment lastega“ (2020). Juba pealkirjad annavad aimu Puolimatka jaoks olulistest teemadest ja probleemidest.

Puolimatka põhisõnum on, et nõ traditsionaalsele perevormile (mees-naine-lapsed) pole inimkonna elujõu ja jätkusuutlikkuse seisukohast ühtegi teist alternatiivi. Selline peremudel rajaneb eluaegsel vastastikusel truudusel ja moraalsel puhtusel, mis loob laste jaoks kõige turvalisema ja mitmekülgsema kasvukeskkonna. Puolimatka väitel kinnitavad seda tõsiasi nii inimkonna ajalugu kui ka paljud autoriteetsed uurimused. Seal, kus mingil põhjusel toimub traditsionaalse perekonna nõrgenemine või lausa purunemine, hakkab murenema ja allamäge veerema kogu ühiskond ja kultuur. Puolimatka toob selle kohta ilmekaid näiteid alates Vana-Roomast, lõpetades oktoobri-revolutsiooniga Venemaal.

Perekonna suurim vaenlane on petlik arusaam, justkui tooks seksuaalne

„vabanemine“ ja paljulubavus inimestele seniolematu õnne ja rahulolu ning aitaks neil end parimal viisil teostada. Klassikalist perekonda nähakse takistusena taoliselt vabanemise teel, kuna see kammitsevat inimest jäikade normide ja (väidetavalt) patriarhaalse korraldusega. Enamgi veel: isegi loomulikke soorolle peetakse lihtsalt „sotsiaalseks konstruktsiooniks“, millekski, mida tegelikult pole olemas. Väidetakse, et inimene peab ise oma soo määrama – ja seda mitte väliste sootunnuste, vaid isikliku kogemuse põhjal.

Puolimatka tõdeb, et kõikvõimalike seksuaal- ja kooselueksperimentide keskel jäetakse sageli tähelepanuta kõige nõrgemad: lapsed. Ta juhib tähelepanu tõsiasjale, et sooneutraalse abieliu teemalised arutelud lähtuvad enamasti täiskasvanute seksuaalsetest soovidest ja eelistustest, kuid lähevad vaikides mööda laste õigustest ja vajadustest. Eriti teravalt tuleb see Puolimatka hinnangul esile nende homoseksuaalsete paaride puhul, kes tahavad oma koosellu lapsi. Kuna loomulikult teel pole see võimalik, siis tuleb neil kasutada viise, mis paratamatult tekitavad nõ geneetilisi

orbe – lapsi, kes ei tea ega tohigi midagi teada oma bioloogilisest vanemast või vanematest. Sellega võetakse lapselt üks põhiline inimõigus: õigus tunda oma bioloogilisi vanemaid ja kujundada seeläbi oma inimeseksolemise esmast vundamenti.

Puolimatka on veendunud, et seksuaalrevolutsioon ei vabasta inimest, vaid viib ta tegelikkuses üha suuremasse moraalsesse ja ühiskondlikku kriisi. Paratamatult hakkab suurenema ka riiklik ideoloogiline kontroll, sest „mõistuse ja loomuvastase programmi läbiviimine nõuab totalitaarseid meetodeid“ („Seksuaalrevolutsioon“, 122). Erilise väljakutse esitab perekonna avalik õõnestamine kristlikule kirikule. Kuidas vastavad uutele arengutele kirikujuhid ja teised kirikuliikmed?

Puolimatka kirjutab tundlikest teemadest ausalt ja ilustamata. See muudab tema raamatute lugemise kohati valulikuks. Siiski tuleks nende teostega tutvuda igaühel, kes hoolib ühiskonna nurgakivist – perekonnast.

MAREK ROOTS

Jumalateenistused

11. okt kell 10 lõikustänapüha.

18. okt kell 10.

25. okt kell 10.

31. okt kell 17 usupuhastuspüha kontsert-jumalateenistus. Gabriel Faure Requiemi esitavad Estonia Seltsi Segakoor ja Tallinna Kammerkoor Heli Jürgensoni juhatusel. Orelil Ene Salumäe.

1. nov kell 10.

2. nov kell 17 hingedepäeva palvus kolumbaariumis.

Ülekanded jumalateenistusest on Pereraadios ja Youtube keskkonnas.

Kirikus on avatud kaks **mängutuba**, kus on võimalik jumalateenistust jälgida ekraani ja kõlarite abil.

Piibliringid

P. 4. okt kell 11.45 (Juta)
E. 5. okt kell 15.30 (Liive)
T. 6. okt kell 17.00 (Merike)
E. 12. okt kell 15.30 (Liive)
R. 16. okt kell 17.00 (Aino)
P. 18. okt kell 11.45 (Juta)
E. 19. okt kell 15.30 (Liive)
T. 20. okt kell 17.00 (Merike)
E. 26. okt kell 15.30 (Liive)
R. 30. okt kell 17.00 (Aino)
P. 1. nov kell 11.45 (Juta)
E. 2. nov kell 15.30 (Liive)
T. 3. nov kell 17.00 (Merike)
R. 13. nov kell 17.00 (Aino)

Koguduse elu nädala sees

Piiblitunnid kolmapäeviti kell 17.

Leeritunnid esmaspäeviti kell 18.

Taize palvused neljapäeviti 17.30

Noorteõhtud – reedeti kell 19.

Info: Eliise Raudmets, tel 53805280.

Kantselei, kirik ja kolumbaarium on avatud E-R 10-17, L 10-14, P 9-10, telefon 742 0258.

Liikmeannetusi saab teha ülekandega (EE282200221005105336, saaja: EELK Tartu Pauluse kogudus) või kantseleis.

Raamatupood on avatud: E-R 10-18, L 10-14 ja P 11.30-12.00.

Supikööök E-R 11-13 ja L 10-12:30.

Laulukoorid

Naiskoor kolmapäeviti kell 18.15.

Kammerkoor teisipäeviti kell 18.15.

Lastekoor laupäeviti kell 10.00.

Pühapäevakool

Pühapäevakool laupäeviti kell 11:

2–4 aastased (Kirsika Berit Reino)

5–6 aastased (Aino-Liisa Petolai)

I–II klass (Kaie Henno ja Kaja Tarto)

III–V klass (Anu Seppa ja Heli Lätt)

VI–VIII klass (Katrin Burman)

Kontserdid

R. 9. okt kell 18 puhkpillientusiasti ja pedagoogi Neeme Saare 80. sünnipäeva kontsert. Esinevad puhkpilliorkester „Forte” sõpradega, Tartu metsasarvekvartett ja tromboonisolist Toomas Vana. Sissepääs tasuta.

P. 1. nov kell 19 Mozart „Requiem“. Eesti Filharmoonia Kammerkoor ja Tallinna Kammerorkester, dirigent Tõnu Kaljuste. Solistid: Yena Choi (sopran), Helen Lepalaan (metso-sopran), Oliver Kuusik (tenor), Olari Viikholm (bariton). Pilet: 12€/80€.

„Requiem” oli 35-aastaselt surnud Mozarti viimane töö, mille komponeeris lõpuni tema õpilane. Teos on laiemalt tuntud ka tänu 8 Oscarit võitnud filmile „Amadeus”.

Selle teose sünni saadab legend, mille järgi olevat Mozarti juurde ilmunud salapärase tundmatu (teistel andmeil oli tellija Mozartile hästi teada), kes tellis heliloojalt reekviemi. Tellimus vapustanud raskesti haiget heliloojat. Teda kummitas mõte, et ilmus saadik teisest ilmast ja käskis luua omaenda surnumissa. Teost alustas Mozart oktoobris, kuid suri 5. detsembril 1791 oopust lõpetamata.

T. 3. nov kell 19 Riho Sibul. Piletid.

P. 15. nov kell 16 gospelgala „Oh happy day”. Esinevad WAF gospelkoor ja solistid Dave Benton, Uku Suviste ning Sofia Rubina-Hunter.

Tartu Pauluse koguduse elust 100 aastat tagasi

15. septembril 1920 pidas Pauluse koguduse nõukogu koosolekut. Aasta jooksul oli võlakoores kasvanud 100 000 marga võrra. Suvel värviti kiriku puidust pinnad, et need niiskuse käes ei kannataks. Kiriku aknad said lisaraamid, et enne külma tulekut oleks ees topeltaknad. Kõige keerulisem oli materjali hankimine. „Kuidas loodetakse praegusel klaasita ajal sellest üle saada?” küsis Postimees. Mure lahendati klaasikorjandusega. Koguduse liikmed tõid kingitusena kokku suure hulga klaasi. See ladustati kantselei ruumidesse Riia tn 46. Pilt oli õige kirev: oli uut ja vana, suuremaid ja väiksemaid ruute, just

nagu kellelgi käepärast olnud. Suure ehituse juures võeti kõik tänuga vastu. Toonastest aknaraamidest on tänaseni säilinud üksikud, nimelt altaritagused seitse akent. Kuna need aknad olid vahepeal kinni müüritud, elasid seal aknaraamid üle nii kiriku põlemise kui hilisemad remondid.

Koguduse võlakoores leevendamiseks pöördus nõukogu esmalt tungiva palvega koguduse liikmete poole ja tuletas meelde liikmemaksu tasumise tähtsust. Ka toona oli see paljudel unarusse jäänud. Lisaks pöörduti abipalvega linnarahva poole. Kiriku ehitusvõla tasumiseks koguti nii raha kui esemeid. 14. novembril 1920 oli

Vanemuises loterii-allegrii, kus esemeid kasutati annetuste kogumiseks.

Vaatamata raskele majanduslikule olukorrale otsustas kogudus toetada 3000 margaga Sisemisjoni seltsi Tartu algkoolide usuõpetsue kulude katmiseks 1920. aasta teisel poolel.

Kuna Tartu Pauluse senine abiõpetaja Aleksander Kuusik läks Torma koguduse õpetajaks, sai Pauluse kogudus suve hakul uue abiõpetaja, kelleks oli Vabadussõjast naasnud senine Balti pataljoni kaplan Gunnar Knüpffer.

Sügisel laiendati surnuaeda. 10. oktoobril pühitses õpetaja Arnold Habicht Pauluse surnuaia uue osa.